TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA 52634

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Vedat Işıkhan tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 03.11.2026

Haydar ALTINTAŞ
İzmir Milletvekili

E-ticaret ve hızlı teslimat platformlarının dijitalleşmeyle birlikte hızla büyümesi neticesinde, Türkiye genelinde sayıları 200 bini aşan motosikletli kuryelerimiz modern çağın en güvencesiz, kuralsız ve ölümcül çalışma rejimine mahkûm edilmiştir. Kurye Hakları Derneği ve İSİG Meclisi'nin saha raporlarına göre, her yıl onlarca genç moto kurye çalışırken trafik kazası görünümlü "iş cinayetlerinde" yaşamını yitirmektedir. Hayatını kaybeden kuryelerin önemli bir kısmını henüz 18–25 yaşlarındaki gençler ve üniversite öğrencileri oluşturmaktadır.

Bu ölümlerin merkezinde, platform şirketlerinin kuryelere uyguladığı 'dakika garantili teslimat', 'hızlı teslimat puanlaması' ve yapay zekâ algoritmalarının dayattığı acımasız süre baskısı yer almaktadır. Siparişi yetiştiremediği takdirde sistemden atılma, ceza puanı alma veya gelir kesintisine uğrama tehdidi altında çalışan kuryeler; can güvenliklerini hiçe sayarak yoğun trafikte, aşırı hız yapmak ve kırmızı ışık ihlallerine zorlanmaktadır.

Bunun yanı sıra, teslimat şirketlerinin İş Kanunu'ndan doğan kıdem, ihbar, yıllık izin, fazla mesai, SGK primi ve iş güvenliği yükümlülüklerinden kaçmak için kuryelere zorla dayattığı 'Esnaf Kurye' (şahıs şirketi) modeli, sahte bir serbest meslek ilişkisi kurarak emekçileri tamamen korunmasız ve örgütsüz bırakmaktadır.

Bu çerçevede;

1. 2025 ve 2026 yıllarında Türkiye genelinde çalışırken meydana gelen trafik kazalarında hayatını kaybeden veya kalıcı sakatlık yaşayan motosikletli kurye sayısı resmi kayıtlara nasıl yansımıştır?
2. Dijital sipariş ve kurye platformlarının uyguladığı '30 dakikada teslimat' gibi hız dayatmalarının, kuryeleri tehlikeli sürüşe zorlayarak kazalara davetiye çıkarmasını engellemek adına dakika/süre garantili teslimat vaatlerinin yasaklanmasına dönük bir düzenleme yapılacak mıdır?

3. Şirketlerin işveren sorumluluğunu gizlemek amacıyla yaygınlaştırdığı 'Esnaf Kurye' modelinin incelenmesi, bu sistemin fiilen bir işçi-işveren bağımlılığı içerip içermediğine dair İş Teftiş Kurulu tarafından yürütülen denetimlerin sonuçları nelerdir?
4. Motosikletli kuryelik mesleğinin, yüksek kaza ve ölüm oranları dikkate alınarak 6331 sayılı Kanun kapsamında acilen "Çok Tehlikeli İşler" sınıfına dahil edilmesi planlanmakta mıdır?
5. Kuryelerin kullandığı motosiklet, kask, mont ve koruyucu ekipmanların belirli güvenlik standartlarına (ECE/DOT onaylı) uygunluğunun denetlenmesi ve bu koruyucu ekipmanların işveren/platform tarafından ücretsiz karşılanması zorunluluğu getirilecek midir?
6. Zorlu hava koşullarında (kar, şiddetli fırtına, aşırı buzlanma ve sağanak yağış) valilikler veya AFAD tarafından uyarı yapıldığında, moto kuryelerin trafiğe çıkışının resen durdurulmasını ve bu süre boyunca kuryelerin ücretlerinin eksiksiz ödenmesini garanti altına alan bağlayıcı bir mevzuat çıkarılacak mıdır?